

Sygn. akt I ACa 149/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSA Paweł Rygiel (spr.)</i>
Sędziowie:	SSA Hanna Nowicka de Poraj SSO del. Krzysztof Hejosz
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z o.o. spółki komandytowej

w upadłości układowej we W.

przy interwencji ubocznej Nadzorcy Sądowego

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Gospodarczego w Krakowie

z dnia 24 października 2012 r. sygn. akt IX GC 194/12

oddala apelację i zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 5 400zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

sygn. akt I ACa 149/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy oddalił powództwo, którym strona powodowa (...) Spółka z o.o. spółka komandytowa w upadłości układowej we W. domagała się zasądzenia od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 216.732,52 zł z odsetkami od dnia 6 stycznia 2011r. do dnia zapłaty oraz kwoty 156.478,91 zł z odsetkami od dnia 21 stycznia 2011r. do dnia zapłaty.

Sąd I instancji ustalił, że strony łączyła umowa o wykonanie robót budowlano-montażowych, na mocy której strona pozwana zleciła stronie powodowej do wykonania budowę sieci preizolowanych na inwestycji (...) Oczyszczalnia (...).

W ramach licznych aneksów, strony podpisały także aneks nr (...) przewidujący wykonanie między innymi Stacji Dmuchaw F8/1 i innych prac. Jednocześnie strona powodowa zawarła umowę z osobą trzecią – (...) spółką jawną w Ś. na wykonanie w/w stacji i innych prac.

Strona powodowa nie zapłaciła spółce (...) wynagrodzenia za wykonane przez nią prace, wobec (...) spółka (...) wezwała stronę powodową do zapłaty należnego wynagrodzenia informując, iż w razie braku zapłaty zamierza pozwać generalnego wykonawcę (stronę pozwaną) i inwestora o zapłatę należności na podstawie art.647¹ kc. Jednocześnie spółka (...) przesłała odpis tego wezwania do zapłaty stronie pozwanej. W odpowiedzi na otrzymane pismo spółki (...) strona pozwana wezwała stronę powodową do złożenia oświadczeń podwykonawców, iż należne im wynagrodzenie zostało zapłacone oraz dowodów zapłaty wynagrodzenia. W odpowiedzi strona powodowa wskazała, że nie zostały spełnione przesłanki objęcia odpowiedzialnością strony pozwanej za zobowiązania podwykonawców strony powodowej, wobec czego strona pozwana nie ma prawa wstrzymania się ze spełnieniem świadczenia wobec strony powodowej, a w razie bezpośredniej zapłaty na rzecz podwykonawców strony powodowej nie może potrącić takiej kwoty z należnościami przysługującymi stronie powodowej.

Po kilkukrotnej wymianie pism strona pozwana zapłaciła kwoty wynikające z faktur będących przedmiotem pozwu bezpośrednio na rzecz spółki (...).

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał zgłoszone roszczenia za bezzasadne.

Sąd I instancji, odwołując się do treści i istoty regulacji zawartej w art. 647¹ kc oraz wskazując na bezwzględny charakter przedmiotowej normy prawnej ocenił, że umowa zawarta między stronami nie mogła w sposób skuteczny wyłączyć odpowiedzialności strony pozwanej wobec podwykonawców powodowej spółki. Tym samym strona pozwana była uprawniona i zobowiązana do zapłaty należności za wykonane prace podwykonawcy strony powodowej – spółce (...). W konsekwencji, strona pozwana miała pełne prawo wstrzymać się z zapłatą spornej należności na rzecz strony powodowej.

Od powyższego orzeczenia apelacje wniosła powodowa spółka zarzucając:

- naruszenie art. 647¹ kc poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że zapłata dokonana na rzecz podwykonawcy zwalnia inwestora od obowiązku zapłaty na rzecz wykonawcy mimo, że inwestor nie przedstawił do potrącenia z wierzycelnością wykonawcy wzajemnej wierzycelności z tytułu roszczenia regresowego przysługującego inwestorowi jako dłużnikowi solidarnemu wobec wykonawcy;
- naruszenie art. 376 kc poprzez jego niezastosowanie mimo, że przepis ten reguluje zakres wzajemnych roszczeń regresowych między dłużnikami solidarnymi.

W uwzględnieniu apelacji strona powodowa wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja strony powodowej nie może odnieść zamierzonego skutku.

Przede wszystkim wymaga podkreślenia, że aktualnie apelująca powodowa spółka nie kwestionuje ustaleń faktycznych i wynikających z nich oceny prawnej, że strona pozwana – z mocy art. 647¹ kc – ponosiła wraz ze stroną powodową solidarną odpowiedzialność wobec podwykonawcy (spółki (...)) za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez tego podwykonawcę. Poza sporem pozostaje, że kwota zapłacona przez stronę pozwaną na rzecz spółki (...) dotyczy – tak co do zakresu robót i ich wartości – należności zgłoszonej przez stronę powodową niniejszym pozwem.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny ustalenia dokonane w pierwszej instancji przyjmuje za własne. Ich treść znajduje oparcie w przeprowadzonych dowodach, których ocena mieści się w granicach wyznaczonych art. 233 § 1 kpc.

W pełni także należy podzielić wywody prawne Sądu Okręgowego prowadzące do konkluzji, iż pozwana spółka była uprawniona i zobowiązana do zapłaty należności za wykonane prace podwykonawcy strony powodowej – spółce (...). Celem regulacji zawartej w art. 647¹ kc jest bowiem zabezpieczenie zapłaty wynagrodzenia podwykonawcom. Przedmiotowy przepis ma charakter bezwzględnie obowiązujący, tym samym postanowienia umowne pomiędzy inwestorem a wykonawcą ograniczające zakres i podstawy odpowiedzialności solidarnej inwestora są nieważne. Skoro zatem strona pozwana powzięła informację o wykonywaniu spornych prac za pomocą podwykonawcy, a następnie zaakceptowała umowę zawartą pomiędzy powodową spółką i jej podwykonawcą, to tym samym powstała solidarna odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia na rzecz podwykonawcy, o jakiej mowa w § 5 art. 647¹ kc.

W apelacji strona powodowa ograniczyła zarzuty do twierdzenia, że sama zapłata przez inwestora (generalnego wykonawcę) – w ramach solidarnej odpowiedzialności z wykonawcą – wynagrodzenia na rzecz podwykonawcy, nie zwalnia jej od zapłaty wynagrodzenia na rzecz podwykonawcy, a ewentualne rozliczenie pomiędzy inwestorem (generalnym wykonawcą) a wykonawcą winno nastąpić w ramach regulacji zawartej w art. 376 kc. Pogląd prawny zaprezentowany przez stronę apelującą jest trafny. W szczególności nie można uznać, iż bezpośrednia zapłata wynagrodzenia podwykonawcy przez inwestora (generalnego wykonawcę) w sposób automatyczny skutkuje wygaśnięciem wierzytelności wykonawcy wobec inwestora (generalnego wykonawcy), w granicach należności zapłaconej podwykonawcy. Skoro bowiem z mocy art. 647¹ § 5 pomiędzy inwestorem (generalnym wykonawcą) a wykonawcą powstaje węzeł solidarnej odpowiedzialności, to wskazany skutek solidarności dłużników nie pozwala stwierdzić braku podstaw do zwolnienia się inwestora (generalnego wykonawcy) od odpowiedzialności wobec swojego wierzyciela ze stosunku zobowiązaniowego (wykonawcy) na podstawie zarzutu, że zaspokoił podwykonawcę tj. wierzyciela, wobec którego ponosi odpowiedzialność na mocy przepisu ustawowego. W takim przypadku podstawą rozliczeń pomiędzy dłużnikami solidarnymi jest art. 376 kc, zgodnie z którym, jeżeli jeden z dłużników solidarnych spełnił świadczenie, treść istniejącego między współdłużnikami stosunku prawnego rozstrzyga o tym, czy i w jakich częściach może on żądać zwrotu od współdłużników.

Pomimo trafności wyżej przedstawionego poglądu prawnego, apelacja strony powodowej nie jest uzasadniona. Konieczność podniesienia tak sformułowanego zarzutu wynikała z niewyjaśnienia przez Sąd Okręgowy w pełni podstaw prawnych przyjętego rozstrzygnięcia. Ustalenia dokonane w przez Sąd I instancji nie są pełne, jakkolwiek Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe pozwalające na poczynienie dalej idących ustaleń i dokonanie oceny prawnej zgłoszonego roszczenia także w zakresie wzajemnej odpowiedzialności pomiędzy współdłużnikami solidarnymi.

W oparciu o treść dowodów dopuszczonych i przeprowadzonych przez Sąd Okręgowy zasadne jest uzupełnienie ustaleń faktycznych poprzez stwierdzenie następujących okoliczności.

W umowie łączącej strony postanowiono, że wykonawca może powierzyć wykonanie całości lub części Przedmiotu umowy osobom trzecim. Następnie strony postanowiły, że do każdej faktury wystawionej przez wykonawcę muszą być dołączone m.in. oświadczenia podwykonawców potwierdzające, że należne im wynagrodzenie z tytułu wykonanych robót objętych ostatnią fakturą zostały zapłacone oraz dowody zapłaty podwykonawcom wynagrodzenia objętego fakturą lub odpowiedniego zabezpieczenia zapłaty. W razie nie dostarczenia w./w oświadczeń i dowodów zamawiający miał prawo wstrzymać wykonawcy zapłatę kwoty w wysokości niepotwierdzonej. Natomiast w razie nie dostarczenia w./w dokumentów i zgłoszenia do zamawiającego żądania zapłaty przez podwykonawcę, którego oświadczenia lub dowodu zapłaty wykonawca nie dostarczył, zamawiający był uprawniony do zapłaty należnego wynagrodzenia bezpośrednio na rzecz podwykonawcy z jednoczesnym potrąceniem o tą kwotę należności wykonawcy (§ 13 ust.4 umowy – k.46).

Wobec żądania zapłaty dochodzonej niniejszym pozwem należności kierowanego przez stronę powodową do pozwanej spółki oraz faktu bezpośredniej zapłaty tej należności przez pozwaną na rzecz podwykonawcy powódki – spółki (...), pismem z dnia 21 kwietnia 2011 r. strona pozwana złożyła wobec strony powodowej oświadczenie, że żądane należności (w tym dochodzona pozwem kwota 216.737,52 zł objęta fakturą VAT nr (...) oraz kwota 156.478,91 zł objęta fakturą VAT nr (...)) zostały rozliczone przez kompensatę z należnościami zapłaconymi przez stronę pozwaną spółce (...) w kwotach 216.737,52 zł i 156.478,91 zł. (pismo z dnia 21.04.2011 r. – k.172).

Wyżej wskazane okoliczności faktyczne wynikają wprost z treści powołanych dokumentów, których prawdziwość nie była kwestionowana.

W tym stanie rzeczy uznać należy, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

Z ustalonych okoliczności faktycznych wynika, że strona pozwana zapłaciła na rzecz podwykonawcy – podmiotu, z którym powodową spółkę łączył stosunek prawny, należność obciążającą stronę powodową, a to z uwagi na ustawową odpowiedzialność pozwanej za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy (art. 647¹ § 5 kc). Z treści stosunku łączącego strony wynika, iż zapłata przez zamawiającego (pozwaną) na rzecz podwykonawcy wynagrodzenia skutkuje uprawnieniem do potrącenia całej zapłaconej podwykonawcy należności z wierzytelnością wykonawcy (powodowej spółki) z tytułu wynagrodzenia (art. 376 kc). Do takiego potrącenia doszło poprzez złożenie oświadczenia o kompensacie, zawartego w piśmie z dnia 21 kwietnia 2011 r. Tym samym doszło do wzajemnego umorzenia wierzytelności w rozumieniu art. 498 kc. W konsekwencji zasadna jest konkluzja, że dochodzona pozwem wierzytelność nie istnieje i zachodziły podstawy do oddalenia powództwa.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 kpc, orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc. Na zasądzone koszty składa się kwota wynagrodzenia pełnomocnika zawodowego (§ 6 pkt 7 w zw. z § 12 ust.1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm).